

UCHWAŁA NR 3/2025
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 16 stycznia 2025 r.

w sprawie sprawozdania partii politycznej Stronnictwo Pracy o źródłach pozyskania
środków finansowych w 2023 r.

Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie art. 38a ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1215)

postanawia

przyjąć sprawozdanie partii politycznej Stronnictwo Pracy o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w 2023 r. **ze wskazaniem uchybień** polegających na naruszeniu art. 25 ust. 1 w związku z art. 25 ust. 4a ustawy o partiach politycznych, art. 38 ust. 1 ustawy o partiach politycznych w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 27 września 2023 r. w sprawie sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych (Dz. U. poz. 2076), jak i na naruszeniu art. 25 ust. 6–13 i art. 27a ust. 1 ustawy o partiach politycznych.

Uzasadnienie

Partia polityczna Stronnictwo Pracy (EwP 196) przedłożyła Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdanie o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w 2023 r. z zachowaniem terminu określonego w art. 38 ust. 1 ustawy o partiach politycznych. Sprawozdanie zostało sporządzone według wzoru określonego w załączniku do rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych. Żaden z uprawnionych podmiotów, wymienionych w art. 34a ust. 5 w związku z art. 38a ust. 1 ustawy, nie zgłosił zastrzeżeń do sprawozdania.

Państwowa Komisja Wyborcza, na podstawie przedłożonych dokumentów oraz wyjaśnień Prezesa Partii stwierdziła, co następuje.

W sprawozdaniu o źródłach pozyskania środków finansowych (z wyłączeniem Funduszu Wyborczego) partia polityczna Stronictwo Pracy nie wypełniła pozycji 13 (Przychody partii politycznej). W załączniku do jego pozycji 14 nie zawarła danych dotyczących jej rachunku bankowego. W pozycji 17 sprawozdania (składki członkowskie w kwocie nieprzekraczającej w jednym roku wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę) pozyskane bezpośrednio na rachunki bankowe partii wykazała kwotę 660,00 zł. Jednocześnie taką samą kwotę (660,00 zł) Partia wykazała w pozycji 27 sprawozdania (Środki finansowe pozyskane do kasy partii politycznej) i w pozycji 28 [składki członkowskie w kwocie nieprzekraczającej w jednym roku minimalnego wynagrodzenia za pracę (art. 26a ustawy o partiach politycznych)] pozyskane do kasy partii politycznej. W pozostałych pozycjach sprawozdania dotyczących środków Partii, ta wykazała „0,00”.

Z historii rachunku bieżącego Partii o numerze 76 1240 6292 1111 0010 6442 2814 prowadzonego przez Bank Pekao S.A wynika, że na rachunku tym, tak jak i na rachunku VAT Partii o numerze 97 1240 6292 1111 0010 8136 7754 prowadzonym w tym samym Banku, nie były w okresie sprawozdawczym dokonane żadne operacje finansowe. Na rachunki te nie wpłynęły tym samym żadne środki finansowe. Saldo rachunku bieżącego Partii, zarówno 1 stycznia 2023 r., jak i 31 grudnia 2023 r. wynosiło 2,30 zł.

Partia informacji o tych rachunkach nie wykazała w załączniku do pozycji 14 jej sprawozdania finansowego.

Z powyższego wynika jednocześnie, że w 2023 r. Partia Stronictwo Pracy pozyskała w 2023 r. środki finansowe w kwocie 660,00 zł, które pochodziły ze składek członkowskich wpłaconych, zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych, przez obywateli polskich mających stałe miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Wpłaty te mieściły się w dopuszczalnym limicie określonym w art. 25 ust. 4 w związku z ust. 4a tej ustawy. Zostały one pozyskane do kasy Partii i w niej były gromadzone.

Partia nie sprzedała, zgodnie ze wskazanym wyżej rozporządzeniem Ministra Finansów, załącznika do pozycji 28 sprawozdania finansowego [Środki finansowe pozyskane do kasy partii politycznej – składki członkowskie w kwocie nieprzekraczającej w jednym roku minimalnego wynagrodzenia za pracę (art. 26a ustawy o partiach politycznych)]. Dane te Partia uzupełniła na wezwanie Państwowej Komisji Wyborczej.

Partia w okresie sprawozdawczym nie pozyskała zatem żadnych środków na jej rachunki bankowe.

Z wyjaśnień udzielonych przez Prezesa Partii na pytania Państwowej Komisji Wyborczej wynika jednak, że w 2023 r. Stronnictwo Pracy przyjmowało wartości niepieniężne, zarówno te dozwolone przepisami ustawy o partiach politycznych, w postaci darowizn rzeczowych (papier xero, toner) i usług na rzecz partii [użyczenie laptopa, drukarki, samochodów (wraz z paliwem), pomieszczeń (wraz z opłatami za zużyte w nich media) na spotkania członków partii, zakup kwiatów, wiązanek, zniczy, przygotowywanie opracowań w zakresie działalności Partii], świadczonych przez jej członków, obywateli polskich mających stałe miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, tj. zgodnie z art. 25 ust. 1 w związku z art. 25 ust. 4a ustawy o partiach politycznych, jak i te niedozwolone przepisami ustawy o partiach politycznych, w postaci pokrywania kosztów utrzymania lokalu udostępnianego Partii na jej siedzibę przez Agro-Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Jak wyjaśnił bowiem Prezes Partii „Koszty utrzymania tego lokalu ponosi Agro-Spółka Sp. z o.o. tj. zapłata za prąd, wodę, ogrzewanie”. Oznacza to, że Partia przyjęła w okresie sprawozdawczym wartości niepieniężne od nieuprawnionego podmiotu, tj. innego niż obywatel polski mający stałe miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Naruszyła tym samym regulację art. 25 ust. 1 w związku z art. 25 ust. 4a ustawy o partiach politycznych.

Partia nie dokonała wyceny ani wartości przyjętych legalnie, ani tych pozyskanych w sposób niezgodny z prawem. Wartości te powinny zostać łącznie wykazane w pozycji 31 sprawozdania finansowego Partii oraz szczegółowo ujęte w jego pozycjach 32-35. Jednocześnie szczegółowe dane dotyczące imion i nazwisk oraz miejscowości zamieszkania osób przekazujących tego rodzaju wartości na rzecz

Partii oraz wartości przekazanych przez każdą z nich wykazane powinny zostać w załącznikach do wskazanych wyżej pozycji 32-35 sprawozdania. Wartości te powinny jednocześnie zostać uwzględnione w pozycji 13 sprawozdania finansowego Partii (Przychody partii politycznej) wraz z kwotą 660,00 zł.

Mając na uwadze złożone przez Partię sprawozdanie finansowe, załączone do niego dokumenty oraz wyjaśnienia udzielone przez Prezesa Partii, a także zakres i sposób działalności Partii w 2023 r., Państwowa za uzasadnione uznała domniemanie, że co prawda Partia przyjęła wartości niepieniężne niezgodne z art. 25 ust. 1 w związku z art. 25 ust. 4a ustawy o partiach politycznych, ale były one na tyle znikome, że mieściły się w przedziale określonym w art. 38a ust. 1 pkt 2 lit. a tego aktu prawnego.

Partia złożyła sprawozdanie finansowe nieodpowiadające stanowi faktycznemu, czym uchybiła obowiązkowi sprawozdawczemu określonymu w art. 38 ust. 1 ustawy o partiach politycznych w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych. Nie zrealizowała ona zatem spoczywającego na niej obowiązku prawnego rzetelnego i zgodnego ze stanem faktycznym przygotowania i przedstawienia sprawozdania finansowego Partii, a wraz nim kompletnej, uporządkowanej dokumentacji finansowej. Każda partia polityczna, bez względu na jej wielkość, na zakres jej działalności, na wielkość jej przychodów i wydatków, a także bez względu na to, czy otrzymywała środki z budżetu państwa, czy też nie, jest do tego zobowiązana przede wszystkim przez regulację art. 38 ust. 1 wskazanej ustawy o partiach politycznych, stanowiącą, że to partia polityczna składa Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdanie finansowe, ale także przez rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych, określające wzór sprawozdania finansowego partii, w którym to sprawozdaniu partia zobowiązana jest wykazać wszystkie pozyskane środki, jak i źródła ich pochodzenia, przez rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 23 stycznia 2003 r. w sprawie zasad prowadzenia rachunkowości przez partię polityczną (Dz.U. z 2003 r. poz. 118) oraz przez ustawę z 29 września 1994 r. o rachunkowości (art. 41 ustawy o partiach politycznych), które zawierają zasady dokumentowania i ewidencji przychodów, wydatków, rozrachunków i składników majątkowych partii. Odpowiednio prowadzona i ujawniona dokumentacja, głównie finansowo-księgową,

oraz sporządzone na jej podstawie sprawozdanie finansowe są jednymi z najistotniejszych przejawów jawności finansowania partii politycznych, będącej elementem prawidłowego funkcjonowania ustroju demokratycznego (postanowienie Sądu Najwyższego z 4 sierpnia 2006 r., III SW 11/06), znajdującej swoje umocowanie w art. 11 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Co ważne, jawność ta nie powinna ograniczać się wyłącznie do przedkładania sprawozdań finansowych partii politycznych do badania właściwym do tego organom, ale powinna umożliwiać zapoznanie się z gospodarką finansową prowadzoną przez partie każdemu zainteresowanemu (np. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 8 marca 2013 r., I OSK 513/13; oraz z 18 grudnia 2014 r., I OSK 687/14; a także wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 20 grudnia 2016 r., II SAB/Wa 590/16). Od partii należy poza tym oczekiwać szczególnie wysokiej staranności w bieżącym prowadzeniu i w efekcie w przygotowywaniu jej dokumentacji finansowej. Partia polityczna, stanowiąca jeden z podstawowych elementów demokratycznego państwa prawnego, nie może nie przestrzegać prawa. Ponadto nie występuje ona w obrocie cywilno-prawnym tak, jak wszystkie inne podmioty. Ze względu na jej szczególny charakter, ustawa o partiach politycznych przyjęła wyraźnie restrykcyjną formułę regulacji w zakresie finansów i finansowania partii politycznych, przede wszystkim w odniesieniu do źródeł ich finansowania (postanowienie Sądu Najwyższego z 17 września 2004 r., III SW 38/04).

W 2023 r. Partia nie posiadała Funduszu Wyborczego i nie uczestniczyła w wyborach przeprowadzonych w tamtym roku.

Stronictwo Pracy w okresie sprawozdawczym nie dopełniło obowiązku prowadzenia na jej stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej rejestru wpłat od osób fizycznych w kwocie przekraczającej w jednym roku 10 000 zł, z wyłączeniem składek członkowskich, o którym jest mowa w art. 25 ust. 6-13 ustawy o partiach politycznych, oraz rejestru umów, będącego zbiorczym zestawieniem informacji o umowach zawartych przez partię polityczną, o którym jest mowa w art. 27a tej ustawy.

Zgodnie z art. 38a ust. 2 i 3 ustawy o partiach politycznych, wskazane wyżej uchybienia nie stanowią przesłanek do odrzucenia sprawozdania Partii.

Państwowa Komisja Wyborcza, po ustaleniu powyższego na podstawie sprawozdania finansowego Partii oraz jej wyjaśnień, postanowiła jak w sentencji.

Od niniejszego postanowienia nie przysługuje środek prawny.

Przewodniczący
Państwowej Komisji Wyborczej

Sylwester Marciniak